

Maqaalee Rabbii (Subhaanahu)-Kutaa 10.2

Description

B-Buâ€™™aa namni maqaa Rabbii oltaâ€™™aa, â€œAl-Haadiâ€™™ jedhutti amanuun argatu

Kutaalee darban keessatti maqaalee Rabbii subhaanahu wa taâ€™™aalaa keessaa tokko **Al-Haadi** kan jedhu ilaalle turre. Al-Haadi jechuun Kan uumamtoota hundaa wanta isaan fayyadutti qajeelchuudha. Uumamtoota keessaa uumamtoota muraasa qajeelcha Rabbii oltaâ€™™aa agarsiisan ilaalle turre. Kanneen akka kannisa, sinbira halkanii, penguâ€™™ini fi qurxummii. Dhugumatti, umamtoonni kunniin Rabbiin oltaâ€™™aan waan hundaa irratti dandaâ€™™aa taâ€™™e akkamitti akka isaan qajeelche nutti mulâ€™™isu.

Ilmi namaa wantoota uumaman baayâ€™™ee caalaa kan kabajameedha. Kanaafu, qajeelchi namni argatu, qajeelcha uumamtoota biroo caala. Kanaafi, caalatti isa qajeelchuuf kitaabban ni buufaman, ergamtoonni ni ergaman, sammuun waa hubatu isaaf ni kenname. Garuu namni qajeelcha isaaf dhufe kana fudhachuu yoo dide, jallachuun umamtoota isaa gadiitin wal qixxaata ykn san caalaa badaa taâ€™™a. Mee amma, buâ€™™aa namni maqaa Rabbii oltaâ€™™aa, â€œAl-Haadiâ€™™ jedhutti amanuun argatu muraasa isaa haa ilaallu:

1-Rabbiin irratti hirkachuu fi abdachuuâ€™™ Rabbiin irratti hirkachuu jechuun wanta namarraa eeggamu hojjachaa Isaaf harka kennu, wanta abdatan akka namaaf guutuu fi qindeessu Isaaf dhiisudha. [1] Namni Rabbii oltaâ€™™aa irratti hirkatu, Isaaf harka waan kenneef, wanta Rabbiin isaaf filate fi murteesse gammachuun fudhata. Ammas, hanga dandaâ€™™e hojjachaa, wanta san akka isaaf guutuu fi galmaan gahuu Gooftaa isaa ni abdata. Kanaafu, namni yommuu Rabbiin irratti hirkatu, wanta isarraa eeggamu hojjachuu qaba. Namni qajeelcha barbaadus, wanta isarraa barbaadamu yoo hojjate, Rabbiin subhaanahu isa qajeelcha. Qajeelcha sirrii argachuuf ulaagaan jalqabaa erga beekanii booda amanuudha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™™aalaa ni jedha:

﴿وَأَنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ ءَامَنُوا إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ﴾

â€œDhugumatti, Rabbiin isaan amanan gara karaa sirrii Kan qajeelchudha.â€• Suuratu Al-Hajj 22:54

Beekumsi fi amanuun (iimaanni) tarkaanfi jalqabaa gara qajeelinnaa nama fudhataniidha. Namni Rabbitti fi wanta Isarraa dhufetti yoo amanee, ergasii caalatti beekumsa yoo barbaade fi wanta beeke hojii irra oolche, suutuma suuta qajeelinni isaaf dabalamaa adeemun daandii balâ€™TMaa fi sirrii taâ€™TMetti baha. Jireenya dukkanaa keessaa gara ifaatti, dhiphinna keessaa gara balâ€™TMinnaatti, yaaddoo fi gadda keessaa gara tasgabbii fi gammachuutti baha. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™TMaala ni jedha:

فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَسُولًا
لُّوْا عَلَيْكُمْ ءَايَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّخُرْجِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ
ظُلُمَاتٍ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾

â€œYaa warra sammuu qabdan kanneen amantan! Rabbiin sodaadhaa. Dhugumatti, Rabbiin gara keessaniitti Zikrii buusee jira. Warroota amananii fi hojii gaggaarii hojjatan dukkana keessaa gara ifaatti baasuuf Ergamaa keeyyattoota Rabbii ifa taâ€™TMan isin irratti dubbisu [ergee jira]. Namni Rabbitti amanee fi hojii gaarii hojjate, Inni (Rabbiin) Jannata jala ishii laggeen yaaâ€™TMan kan yeroo hundaa achi keessatti abadii hafan isa seensisa. Dhugumatti Rabbiin isaaf rizqii bareechisee jira.â€• Suuratu Ax-Xalaaq 65:10-11

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™TMaalaa aayaata tannin dura waaâ€™TMee namoota Isa faallessanii fi ajaja Isaatti bulu didanii ergasii adabbii cimaan isaan adabe ilaalchise dubbata. Kanaafi, itti aansun akkana jedhe, â€œYaa warra sammuu qabdan kanneen amantan! Rabbiin sodaadhaa.â€• Yaa warra sammuu qajeeltu waa hubattuu qabdanii fi amantan, â€œRabbiin sodaadhaa.â€• Kana jechuun wanta dirqama isin irratti godhamee hojjachuu fi wanta dhoowwaman dhiisun dallansuu fi adabbii Isaa irraa of eegaa.

â€œDhugumatti, Rabbiin gara keessaniitti Zikrii buusee jira.â€• Asitti Zikriin (yaadannoon)-Qurâ€™TMaana. Rabbiin subhaanahu Qurâ€™TMaana yaadannoo (zikrii) jechuun ibse. Qurâ€™TMaanni wanta gabroota irraa barbaadamuu fi jazaa isaanii kan of keessatti qabateedha. Kanaafu, dirqamni gabroota irra jiru Qurâ€™TMaana kana fudhachuu, jechaa fi keeyyattoota isaa hundaaf gurraa fi qalbii itti kennu fi hiika isaa hubachuudha. Amantii fi addunyaa isaanitiin wanta wal qabate Qurâ€™TMaana irraa ni yaadatu. Ammas, Qurâ€™TMaanni ummattoota darban irraa namoota dachii irraa xuruuraman (badan), sababa maaliitiin akka badan nama yaadachiisa. Kanaafu, akka isaanii hin taâ€™TMinaa jechuun nama gorsa. Akkasumas, namoota gaggaarii fi badhaasa isaanii nama yaadachiisa. Gara fuunduraattis mindaa namoota gaggaarii fi adabbii namoota badii hojjatanii ni ibsa. Kanaafu, Qurâ€™TMaanni namootaaf

yaadannoo fi gorsa taâ€™TMa. Gabaabumatti, namoonni jireenya keessatti hojii hojjatamu qabu, hojii dhiifamu qabu, mindaa hojii gaarii fi adabbii hojii badaa ammaa amma Qurâ€™TMaana irraa yaadachuu fi yaadachisuun hojii irra oolchuf carraaqu qabu.

Itti aanse, â€œ**Warroota amananii fi hojii gaggaarii hojjatan dukkana keessaa gara ifaatti baasuuf Ergamaa keeyyattoota Rabbii ifa taâ€™TMan isin irratti dubbisu [ergee jira].**â€• Kana jechuun warroota dhugaan Rabbitti amanan, Ergamaa Isaatti fi hundeewwan iimaana birootti amananii hojii gaggaarii hojjatan, dukkana kufrii, shirkii fi wallaalummaa keessaa gara ifa iimaanaa fi beekumsaa baasuuf Ergamaa erge jira. Ergamaan kuni Nabii Muhammad (SAW) yommuu taâ€™TMuu, keeyyattootaa Qurâ€™TMaanaa ifa taâ€™TMan isin irratti dubbisa.[\[2\]](#)

Nabiyyiin (SAW) Qurâ€™TMaana Rabbiin irraa namootatti erga geessanii booda haa duâ€™TManiyyuu malee, Qurâ€™TMaanni hanga Guyyaa Qiyaamaatti jijjiramuu fi baduu irraa ni eeggama. Kanaafu, yeroo fi bakka kamittu Qurâ€™TMaanni namootaaf ibsaa dukkana keessaa gara ifaatti ittiin bahan taâ€™TMa.

Ergasii itti aanse mindaa nama amanee fi hojii gaggaarii hojjatu dubbata: **Namni Rabbitti amanee fi hojii gaarii hojjate, Inni (Rabbiin) Jannata jala ishii laggeen yaaâ€™TMan kan yeroo hundaa achi keessatti abadii hafan isa seensisa. Dhugumatti Rabbiin isaaf rizqii bareechisee jira.**â€•

â€œ**Dhugumatti Rabbiin isaaf rizqii bareechisee jira.**â€• Jannata keessatti rizqii isaaf balâ€™TMisa. Rizqiin kunis qananii nyaatamu, dhugamu fi qananii biroo warroota Isatti amananii fi sodaataniif qopheessedha.

Gabaabumatti, namni dhugaan yoo amane, hojii gaggaarii hojjatee fi hojii badaa dhiise, dukkana keessaa gara ifaatti baha. Daandii sirriitti qajeela. Dhugaa fi soba waan addaan baafatuuf jireenya keessatti hin dhamaâ€™TMu. Qurâ€™TMaana keessatti,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرْ
عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

â€œ**Yaa warra amantan! Rabbiin yoo sodaattan, Inni furqaan isiniif godha. Badii keessan isin irraa harcaasa. Isiniif ni araaramas. Rabbiin abbaa tola guddaati.**â€• Suuratu Al-Anfaal 8:29

Furqaan jechuun dhugaa fi soba kan addaan baasu. Yaa warra Rabbii fi Ergamaa Isaa dhugoomsitan! Isaaf ajajamuun, dirqamoota Inni isin irra godhee hojjachuu fi Isa faallessuu irraa fagaachuun Rabbiin yoo sodaattan, furqaan dhugaa fi soba, qajeelinnaa fi jallinna, haraamaa fi halaala ittiin adda baastan isiniif godha. Amma wal haa gaafannu, â€œWanti dhugaa fi soba, qajeelinna fi jallinna, haraamaa fi halaala addaan baasu (furqaan) kuni maalidhaa?â€• Deebiin isaa â€œBeekumsaa fi qajeelchaâ€•[\[3\]](#)

Namni Rabbii oltaâ€™TMaa irraa beekumsaa fi qajeelcha yoo argate, dhugaa fi soba, halaala fi haraama, qajeelinnaa fi jallinna, hojii gaarii fi badaa addaan baasa. Kanaafu, jireenya keessatti dukkana keessaa

Page 5